

AXBOROT RESURS MARKAZIDA YANGI INNOVATSION TEKNOLOGIYALARNI QO‘LLASH VA ULARNI TADBIQ ETISH.

Xodjayeva Xilola Orifovna
Buxoro innovatsion ta’lim va tibbiyot
universiteti ARM rahbari
Narzilloeva Nozima Sa’dillojevna
Buxoro innovatsion ta’lim va tibbiyot
universiteti ARM xodimi

Annotatsiya: Ushbu maqolada jamiyatimiz fuqarolarini g‘oyaviy-mafkuraviy jihatdan kamol toptirishda beqiyos ahamiyatga ega bo‘lgan kitobxonlik madaniyatining bugungi kundagi holati, va axborot-kutubxona faoliyatida zamonaviy innovatsion usullarni amaliyotga tadbiiq etishning ahamiyati haqida fikr-mulohaza yuritilgan.

Kalit so‘zlar: axborot-kutubxona, innovatsiya, faoliyat, usul, kitob, rivojlanish, kitobxonlik madaniyati, ma’naviy ehtiyoj, oilaviy mutolaa, badiiy asar tahlili, madaniy nutq, matn kompozitsiyasi, savodxonlik.

XXI asr fan-texnika taraqqiyoti jadal rivojlanayotgan, axborot-kommunikatsion vositalar xizmatidan foydalanish sur’ati keskin ortayotgan, fuqarolarning talab, ehtiyoj va maqsadlarini qondiruvchi moddiy manbalar yetarlicha ishlab chiqarilayotgan davr – innovatsion texnologiyalar asri bo‘lib tarixga kirmoqda. Insoniyatning farovon, to‘kin-sochin hayot kechirishi uchun zarur bo‘lgan moddiy-texnik jihozlar kundan kunga, yildan yilga takomillashib, sayqallanib, qulayliklari ortib bormoqda. Mamlakatimiz taraqqiyoti va xalqimiz farovonligi, yurtboshimizning “insonlarning millati, tili va dinidan qat’i nazar, erkin, tinch va badavlat umr kechirishi, bugun hayotidan rozi bo‘lib yashashi” , yurt kelajagi kafolatlanganiga ishonch hosil qilishi davlatimizda olib borilayotgan oqilona va odilona siyosatning bosh maqsadidir. Zero, O‘zbekiston, yurtboshimiz e’tirof etganidek, milliy tiklanishdan milliy yuksalish sari jadal harakat qilmoqda.

Jamiyat hayotida ezgu qadriyat va an’analarni chuqur qaror toptirishda, xususan, xalqimiz, ayniqsa, yosh avlodning ma’naviy intellektual salohiyati, ong-u tafakkuri va dunyoqarashini yuksaltirishda, ona vatani va xalqiga muhabbat va

sadoqat tuyg'usi bilan yashaydigan barkamol shaxsni tarbiyalashda beqiyos ahamiyatga ega bo'lgan omillar bir qancha bo'lib, shulardan eng muhimi – bu kitobxonlik madaniyatini oshirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Mazkur yo'nalishda tashkiliy-amaliy ishlarni olib borish va ularni zamon talablariga mos tarzda yo'lga qo'yish bo'yicha tegishli huquqiy-me'yoriy hujjatlar bazasi yaratilgan. Xususan, O'zbekiston Respublikasi vazirlar mahkamasining bu sohada ijobiy o'zgarishlar, tub islopotlar amalga oshirishga qaratilgan “2020 — 2025-yillarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish va qo'llab-quvvatlash milliy dasturini tasdiqlash to'g'risida” gi qarori, va uning uchinchi bosqichi – 2024-2025-yillarda yoshlarning kitobxonlik madaniyatini jadal rivojlantirish, ularning madaniy savodxonligi o'sishi hisobiga inson kapitali sifatini yaxshilash.asosida yurtimizda keng ko'lamli ishlar olib borilmoqda. Mazkur qonun va qonunosti hujjatlarda belgilangan vazifalar ijrosini ta'minlash yuzasidan hududlarda Axborot-resurs markazlari faoliyati zamon talablariga mos isloh qilindi, yangi kitob savdo do'konlari faoliyati yo'lga qo'yildi hamda aholiga xizmat ko'rsatish sifat jihatidan ancha takomillashtirildi.

Yurtimizdagi axborot-kutubxona yo'nalishidagi ishlarda tatbiq qilishda yanada ijobiy natijalarga erishish uchun biz quyidagilarga e'tibor qaratishimiz lozim deb bilamiz:

- barcha tizim kutubxonalarini mukammal ishlangan yagona dasturiy ta'minot bilan ta'minlash;
- fondlarni kitobxonlarning talab va ehtiyojlarini hisobga olib maqsadli ravishda shakllantirish;
- kirill va lotin alifbosidagi fan sohalariga oid va badiiy adabiyotlarni yetarli sotib olish uchun respublika byudjetidan ajratilgan mablag'lar miqdorini ko'paytirish; – nashrlar sifatini oshirish;
- kutubxonashunoslik, bibliografiya, axborot xavfsizligi, raqamlashtirish, konservatsiya va restavratsiya bo'yicha oliy ta'lim bazasida kadrlarni tayyorlash;
- kutubxona fondlarini saqlashning me'yoriy sharoitlarini yaratish;

– raqamlashtirish, restavratsiya va audio kitoblarni yaratish uchun kerakli qurilma hamda jihozlar bilan ta'minlash.

Xalqimizning ma'naviy kamolotini yuksaltirish, kutubxona-axborot sohasida sifatli xizmat ko'rsatishning imkoniyatlarini oshiradigan zamonaviy infratuzilmalar yaratish va davlat dasturlarini ishlab chiqish bo'yicha yurtimizda keng ko'lamli ijobiy ishlar amalga oshirish vaqti keldi. Davlatimiz tomonidan ham uzoq kelajagimizni inobatga olgan holda ma'naviy-ma'rifiy sohaga katta moliyaviy xarajatlar sarflanmoqda. Bu o'z natijasini berishi aniq. Chunki, faqat ma'naviy qo'llab-quvvatlash bilan cheklanish, hozirgi davr sharoitiga to'g'ri kelmaydi. Axborot kutubxona faoliyatiga innovatsion yondashuvlar va g'oyalar olib kelish orqali ham sohani rivojlantirish mumkin. Sohadagi innovatsion ishlanmalarni amalga oshirishda esa, axborot-kutubxonalar faoliyatini moliyaviy jihatdan qo'llab-quvvatlash zarur. Ya'ni, o'z iqtisodiyotini mavjud tabiiy resurslarni sarflash evaziga emas, innovatsion mahsulotlar yaratish, o'zlashtirish va ilg'or texnologiyalarni ishlab chiqarishga joriy orqali rivojlantirish taraqqiyotning asosiy omiliga aylanmoqda. Mamlakatimizni innovatsion rivojlantirish strategiyasi va mexanizmlari, eng avvalo, shu davlatda yaratilgan intellektual ilmiy-texnikaviy salohiyatdan qanchalik samarali foydalanish bilan chambarchas bog'liq. Yangi O'zbekistonda axborot-kutubxona faoliyatida qo'llanib kelayotgan va amalda tadbiq etilgan innovatsion g'oyalar yaxshi natija bermoqda. Ammo, jahon bozorida texnologiyaning shiddat bilan rivojlanishining oqibatida hozirgi innovatsiya ertasi kuni ma'lum darajada o'z yangiligini asrab qola olmayapti. Biz kitoblarni har xil yangi innovatsion usullar yordamida qayta tiklash, ishlash va asrab qolishimiz kerak. Kitob bu tarix haqidagi ma'lumotlarni avloddan-avlodga yetkazuvchi, moziy haqiqatlarini kelajakka eltuvchi, jamiyatdagi voqeliklar, ilm-fandagi yangilik va kashfiyotlarni o'zida qayd etib boruvchi, makon va zamon bilmaydigan inson zakosining buyuk mahsullaridan biridir. Xalqimiz azal-azaldan kitob o'qishga, u bilan oshno bo'lishga intilib yashab kelgan. Xalqimiz shuuridagi bu qadimiy an'ana bugun ham o'z ahamiyatini yo'qotgani yo'q. Mustaqillik yillarida yurtimizda qadriyatlarni qayta tiklash, ma'naviyatni yuksaltirish, milliy g'ururni

paydo qilish, adabiyot va san'atni ma'anaviyatning negizi sifatida rivoj toptirish, erkin fikr, ezgu so'z va xayrli amallarga bosh bo'lish davlatimiz siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan birini tashkil qilib kelmoqda. Muhtaram Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev adabiyotimizning bugungi kuni va ertangi istiqboli, yozuvchilar oldida turgan muhim va dolzarb muammolar: ijodkorning fuqarolik pozitsiyasi, ijtimoiy burchi, ijodiy uyushmalar faoliyatining samaradorligini oshirish, adabiyotimiz rivoji uchun nafaqat yozuvchi va shoirlar, balki butun jamiyat mas'ul ekaniga e'tiborimizni qaratmoqdalar. Shunday ekan, axborot-kutubxona faoliyatida innovatsion usullarni qo'llashda birinchi navbatda soha vakillarining zimmasidagi masuliyatli ish faoliyati hisoblanadi. Axborot-kutubxona xizmati ko'rsatishning samaradorligini oshirish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda. Ammo, aholiga xizmat ko'rsatishning yangicha innovatsion yo'llarini amaliyotga tadbiq etish zarur. Buning uchun axborot - kutubxona xizmatini amalga oshiruvchi xodimlar kasbiy mahorati bo'yicha zamonaviy nazariy va amaliy bilimlarni, ish uslublarini egallash va doimiy tarzda ko'nikmasini oshirib borishi zarur. Kutubxona-axborot faoliyatini boshqarishni takomillashtirishda muhim rolni kutubxona-axborot sohasini axborotlashtirish, kutubxona va axborot muassasalarida yangi axborot texnologiyalarini joriy etish va takomillashtirish, elektron manbalar bazasini yaratish va undan foydalanish, respublika miqyosida axborot-kutubxona tarmoqlarini yagona dasturini yaratishni o'ylashi lozim.

Xulosa:

Kitobning mohiyati mangudir... Bu mohiyat - tafakkurni abadiylashtiradi. Bu borada mamlakatimizda keng ko'lamli islohotlar olib borilmoqda. Bu nashr respublikada kutubxonachilik ishi tarixi, nazariyasi, amaliyoti va istiqboli masalalarini yoritadigan, ishlab chiqadigan, barcha kutubxona tarmoqlari o'rtasida ilg'or tajribalarni ommalashtiradigan, mamlakatimizda va hududlarda kutubxonachilik ishi qurilishi xususiyatlarini o'rganadigan, kutubxona xodimlari malakasini oshiradigan, kitobxonlarda o'qish

madaniyatini tarbiyalaydigan, kutubxonachilik kasbining nufuzini, obro‘-e’tiborini ko‘taradigan nashrga aylandi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: O‘zbekiston, 2017. – 488 b.**
- 2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida”gi Farmoni. // Harakatlar strategiyasi asosida jadal taraqqiyot va yangilanish sari. – T.: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2017. – 92 b.**
- 3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. – “Zarafshon”, 2018-yil 29-dekabr, 155-156-son.**
- 4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. – “Zarafshon”, 2023-yil 30-dekabr**